

Fürné Mosoni Anita

0–14 ÉV KÖZÖTTI GYEREKEK BALESETVÉDELME

A szakirodalom néhány döbbenetes adatot közöl a gyermekek-fiatalkorúak baleseti statisztikáira vonatkoztatva. „A 1–18 éves kor között több gyermek hal meg balesetek és bántalmazás következtében, mint együttvéve az összes betegség miatt. E balesetek többsége megfelelő intézkedésekkel megelőzhető.” (Barabás és Nagy L.-né, 2012. 479.) „A baleset egy olyan szokatlan, váratlan és nem szándékos esemény, amely adott helyen és időben úgy történik, hogy annak nem volt se nyilvánvaló, se tervezett oka. Általában negatív kimenetellel rendelkezik, amit bekövetkezése előtti észleléssel el lehetett volna kerülni.” (Bányász J. 2011)

A balesetmegelőzés szintjei a következők:

- Primer prevenciónak nevezzük a baleset megelőzését, mely magába foglalja a megfelelő védőeszközök használatát, a gyermekek szoros és hatékony felügyeletét, tanítását.
- Szekunder prevenciónak nevezzük azt a folyamatot, melynek során a létrejött baleset következményeit ismerve súlyosságát mérsékeljük. A balesetet, a sérülést észleljük, gyors állapotfelméréssel tájékozódunk. A megfelelő információk birtokában segélyhívást kezdeményezünk, valamint hatékony elsősegélyt nyújtunk.
- Tercier prevenció a speciális szakellátás, a teljes pszichoszomatikus és szociális rehabilitáció.

Gyermekeinket évente 6.000 baleset éri gyermekintézményekben, bölcsődékben, óvodákban, iskolákban, ezért a balesetvédelem minden szintjét alkalmazni szükséges a gyermekfelügyelet alkalmával.

A balesetmegelőzési terv kialakításáért és érvényesítéséért az intézet vezetője a felelős.

A BÖLCŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS SZAKMAI SZABÁLYAI 2012 Módszertani levél rendelkezik az egészségvédelmi és a balesetvédelmi követelményekről a 0–3 éves korú kisgyermekes esetében. E módszertani levél iránymutatásait szükséges alkalmazni.

Az egészségvédelmi követelmények betartását a gyermekfelügyelet vezetője ellenőrzi.

A 0–3 éves korosztály felügyelete esetén a következő balesetvédelmi szabályokat kell betartani:

1. Az intézményben a közlekedést biztonságossá kell tenni:

- csúszásmentes, jól tisztítható padlózat;

- belátható, tágas, bútorokkal nem eltorlaszolt folyosó;
- az akadálymentes környezetre vonatkozó szabályokat 182/2008. (VII. 14.) Kormányrendelet írja elő.

2. Az udvar biztonságossá tétele:

- nem mérgező növények ültetése;
- bogyós növény ültetése nem megengedett;
- tüskés, szúrós növény ültetése tilos;
- a mászókat, csúszdát, kismotort csak felnőtt felügyelete mellett lehet használni;
- a kültéri játékokat, hintákat puha, gumis felületre kell helyezni.

3. Csoportszoba biztonságossá tétele:

- bútorok, nagyobb tárgyak rögzítése;
- a polcok rögzítése;
- bútorok sarkainak lekerekítése;
- fűtőtestek paravánozása;
- bukóablak használata, magasban ablakrács felszerelése;
- a gyermekek termetéhez mért székek, asztalok használata;
- szőnyegek csúszásgátlása;
- a csecsemő ágyán a rács legyen kellően magas, megfelelő és előírt rácsávolság;
- a gyermek életkorának megfelelő játékot lehet adni, a balesetveszélyes játékokat magasan, a gyermekektől elzárva kell tartani, csak felnőtt jelenlétében használhatók.

4. Vizes helyiség biztonsága:

- csúszásmentes felület felhelyezése;
- felügyelet nélkül nem használhatják a gyerekek;
- a pólyázó fertőtleníthető és biztonságos, peremmel ellátott legyen;
- felügyelet nélkül nem tartózkodhat bent gyermek;
- keverő csaptelepek alkalmazása;
- a sanitereket a gyermek testmagasságához kell igazítani;
- apolcokat le kell rögzíteni.

5. Ajtók, kapuk:

- felnőtt által működtethető zárral ellátott.

6. Gyógyszertárolás:

- a gyári gyógyszerkészítmények, magisztrális gyógyszerkészítmények tárolása zárható szekrényben és elkülönített hűtőszekrényben történik;

- a gyógyszereket az előírásnak megfelelő hőmérsékleten tartjuk, a megfelelő hőmérsékletet folyamatosan ellenőrizzük, hőmérők segítségével (3-7 °C);
- a gyógyszereszekrényekben történő gyógyszereltárolás ábécésorrendben, lejáratí idő figyelembevételével kell hogy történjen;
- a lejárt szavatosságú gyógyszer veszélyes hulladékként kell kezelni.

7. Elsősegély-felszerelés:

- a létszámhoz igazodó elsősegély-felszerelést hozzáférhető helyen kell tárolni.

8. Intézményi bejárás:

- évente műszaki bejárást kell tartani;
- a padozatok állapotának ellenőrzése, botlásveszély, csúszásveszély;
- lépcsők, kapaszkodók, korlátok állapota;
- ajtók, ablakok zárhatósága, küszöbök állapota;
- mázolás, falak állapota, festés szükségessége, vízcsapok javítása, cseréje;
- kiöntők, lefolyók állapota, csöpögés, dugulás, kellemetlen szagok;
- radiátorok, kályhák, füstcsövek;
- gáztűzhely, vízmelegítő, kéménybekötés, kémény;
- szociális helyiségek állapota;
- bútorok selejtezése, felújítása;
- edények, étkezészetek, evőeszközök;
- villamos berendezések állapota, elhasználtságuk, korszerűsítésük, dugaszoló aljzatok (a gyermekek által használt helyiségekben ne legyen általuk elérhető helyen dugaszoló aljzat);
- világításnál a búrák, fényterelők megtisztítása, mozgó, laza foglalatok cseréje;
- az épület állagának ellenőrzése szemrevételezéssel;
- tető, csapadékvíz-elvezetések;
- villámhárító;
- kerítés, kapuk, záruk, rácsok ellenőrzése;
- járda;
- kert: kiszáradt ágak, feltüremkedő gyökérzet.

9. Tűzvédelem:

- A tűzvédelmi szabályzat készítéséről szóló 30/1996. (XII. 6.) BM rendelet tartalmazza azon előírásokat, melyet minden 5 főnél több személyt foglalkoztató szervezeti egységnél meg kell valósítani.
- Az intézményben tűzvédelmi felelőst kell kijelölni.

- A mentési útvonalat, sorrendet, az oltási eszközöket és az értesítendők névsorát minden egyes csoportban, közösségi tereken a tűzoltó készülékek mellé jól láthatóan ki kell függeszteni.
- A tűzriadó esetén szükséges teendőket évente egyszer gyakorolni kell {A BM rendelet 4. § (3) bekezdés alapján}.
- A tűzbiztonsági felszereléseket félévente egy alkalommal ellenőriztetni kell a Tűzoltó Készülék Szerviz munkatársaival. Az ellenőrzés megtörténteért az intézményvezető felelős.
- A szükség esetén értesítendőк telefonszáma, elérhetősége jól látható helyen legyen kifüggesztve • mentők, • tűzoltók, • rendőrség, • a gyermekintézmény vezetője, • orvos, gyermekorvos, • áramszolgáltató, • gázzolgáltató, • vízművek, • távfűtő, • műszaki karbantartó.

A 3–6 éves korú gyerekek rendkívül kíváncsiak és energikusak, de még nem rendelkeznek a szükséges tapasztalattal és ítélőképességgel ahhoz, hogy felmérjék a veszélyeket. Ezért különösen fontos a balesetvédelem az intézményben. A 3–6 éves korú gyermekek balesetvédelme a 0–3 éves korú gyermekek balesetvédelmét kiegészítve a következő:

- Biztonságos környezetet kell teremteni, ahol a gyerekek szabadon mozoghatnak, de nem ütközhetnek veszélyes tárgyakba.
- A bútorokat és berendezéseket úgy kell elhelyezni, hogy ne boruljanak fel.
- A lépcsőket korláttal kell ellátni.
- A konnektorokat és elektromos vezetékeket el kell rejtetni.
- A személyzetnek képzettnek kell lennie a balesetvédelemben.
- Rendszeresen ellenőrizni kell a környezetet, hogy nincsenek-e veszélyforrások.
- A felügyeletnek folyamatosnak kell lennie.
- A gyermekek nyakláncot, gyűrűt nem hordhatnak.
- A gyermek olyan cipő viselhet, ami fogja a bokáját.
- Ruházata kényelmes és biztonságos legyen.
- A gyermekek balesetveszélyes tárgyakat, eszközöket nem hozhatnak.
- A gyermeknek életkorának megfelelő játéka legyen, a nagyobbak játékát szeparáljuk el (Pál N., 2018).

7–14 éves kor közötti gyerekek balesetvédelme

A 7–14 éves korú gyermekek balesetvédelme intézményben összetett téma, amely számos aspektust ölel fel. A cél az, hogy a gyermekek biztonságos és egészséges környezetben tanulhassanak és fejlődhessenek, miközben minimálisra csökkentjük a balesetek kockázatát. Az Országos Gyermkegészségügyi Intézet adatai alapján az 5 és 19 éves

korosztálynál a vezető halálok a véletlen baleset. Ez okozza az említett kiskorúak kb. egyharmadának a halálát. Az előző évek adatai alapján éves szinten kb. 500 gyermeket veszítünk el, háromnegyedük fiú!

A halált nem okozó balesetek tekintetében is elgondolkodtató adatok születtek, éves szinten több mint 400 ezer fiatal – lányok, fiúk együtt – részesült járóbeteg-ellátásban, míg közel 50 ezer kórházba is került. A fiúk a legtöbb balesetet sportlétesítményben szenvedték, ezt az iskola, majd az otthon követte. A vezető baleseti típus az elesés, ezt a szúrás, dobás és egyéb sérülések követik.

Biztonságos környezet: Az emberi szükségletek hierarchiája (Maslow-piramis) szerint a fiziológiai szükségletek után a legfontosabb igény a biztonság (Maslow, 1954). Minden egyéb szükségletünk csak akkor teljesülhet, ha biztonságban érezzük magunkat. Alapvető fontosságú tehát a biztonságos környezet. (Mucsiné Kenyeres É., Dr. Nagy L.-né, 2013)

Fontos megelőzési intézkedések:

- A gyermekek folyamatos felügyelete elengedhetetlen a balesetek megelőzéséhez.
- A sérülést okozó tárgyak eltávolítása.
- Létre kell hozni világos és tömör biztonsági szabályokat a gyermekek számára, és meg kell győződni arról, hogy értik-e ezeket a szabályokat.
- Az ehhez a korosztályhoz tartozó gyerekeket már meg lehet tanítani a balesetmegelőzés fontosságára és arra, hogy hogyan maradjanak biztonságban az intézményben. Ez magában foglalhatja a tűzbiztonsági ismereteket, a megfelelő játéktechnikákat és a veszélyes helyzetek felismerésének képességét.
- Az intézményben szükséges a képzett személyzet jelenléte, aki képes elsősegélyt nyújtani a sérült gyermekeknek.

A 7–14 éves korú gyermekek balesetvédelme intézményben egy csapatmunka, amelyben az intézményvezetők, a gyermekfelügyelők, a szülők és a gyermekek is részt vesznek. Fontos, hogy mindenki együttműködjön a biztonságos és egészséges tanulási környezet megteremtése érdekében. (Mucsiné Kenyeres É., Dr. Nagy L.-né, 2013)

Szakirodalom

A BÖLCSEDEI NEVELÉS-GONDOZÁS SZAKMAI SZABÁLYAI Módszertani levél, Budapest, 2012

Bányász Judit, A "Te felelősséged!" – balesetvédelem, elsősegély. NSZFI, 2011

Barabás Katalin és Nagy Lászlóné, 479. o.; Országos Gyermekegészségügyi Intézet (OGYEI), 2012

Kiss Katalin, Gyermekbalesetek megelőzése. Budapest. SpringMed Kiadó 2009.

Mucsiné Kenyeres Éva – Dr. Nagy Lászlóné, A baleset-megelőzés és biztonság egészségnevelési terület elemei a biológiatanítás 1–12. évfolyamán, 2013

Pál Nikoletta, Balesetmegelőzés, sürgősségi helyzetek és elsősegélynyújtás az óvodában, Budapest, Neteducatio Kft., 2018.